

Després d'una desena de cançons interpretades amb talent per Ju, el professor Nicolau Dols, membre de la Filològica, va prendre la paraula per fer una vibrant presentació del cantautor mallorquí Biel Majoral, que ha dedicat la seva vida a l'ensenyament de la llengua. Majoral va galvanitzar l'audiència de totes les edats amb quatre cançons introduïdes per intervencions precises i precioses sobre la situació política en relació a la llengua i al país. Després del miniconcert de Majoral, també seguit per les autoritats arran d'escenari, les actuacions musicals van concloure amb dues últimes cançons de Ju. Durant tota la festa, quan no s'hi va sentir música en directe també hi va haver un fil musical de cançons en català especialment seleccionades per una llista de Spotify de nom inequívoc: DJ Pompeu. Tot i el temps inclement, o potser justament per això, l'ambient va ser molt festiu, els assistents van xerrar, menjar i beure, arcerats en els racons que van trobar, i la satisfacció va ser la tònica general. Alguns ho van remullar amb uns quants brindis finals. En definitiva, l'objectiu inicial d'establir un espai de trobada per als professionals compromesos en la transmissió de la nostra llengua no va quedar pas en paper mullat.

Màrius SERRA I ROIG
Institut d'Estudis Catalans

Gramática y diacronía. La investigación en sintaxis histórica (II) (23 d'octubre de 2018, Facultat de Filologia de la Universitat de Barcelona). — En el marc del projecte GRADIA (*GRAMÁTICA Y DIACRONÍA. Diccionario histórico de las perfrasis verbales del español. Gramática, pragmática y discurso*), es va celebrar a la Facultat de Filologia de la UB una jornada d'investigació en Sintaxi Històrica. Centrada en l'indoeuropeu, el llatí i l'espanyol, amb referències al català, va oferir un seguit de ponències d'especialistes, una majoria dels quals vinculats al projecte GRADIA [FFI2016-77397-P i 2017 SGR 01337]: «La sintaxi històrica al segle XXI», (Maria Reina Bastardas / Mar Garachana, UB), en què la professora Bastardas va fer una presentació sobre el *Dictionnaire Étymologique Roman (DÉRom)*; «El manifiesto de *Slow linguistics* y sus consecuencias para la investigación en sintaxis histórica» (Johannes Kabatek, Universität Zürich); «Los verbos de movimiento en indoeuropeo» (Tomeu Obrador, UB); «Los verbos de conocimiento en latín: construcciones no prototípicas» (Esperanza Torrego, Universidad Autónoma de Madrid); «Apuntes sobre *andar buscando*: ¿un caso de atracción fatal?» (Dorien Nieuwenhuijsen, Universiteit Utrecht); «La evolución semántica del auxiliar *poder*» (Bert Cornillie, KU Leuven); «Historia de la perífrasis *soler* + infinitivo: de la lectura pasiva / genérica a la lectura activa / individual» (Axelle Vatrican, Université de Toulon); «Alcance y límites de la investigación diacrónica» (José Enrique Gargallo / Esther Artigas (UB).

José Enrique GARGALLO GIL
Universitat de Barcelona
Institut d'Estudis Catalans

Jornades Internacionals «Manuel de Pedrolo: una mirada oberta» (24-26 d'octubre de 2018). — Una de les activitats en l'àmbit acadèmic i centrals de l'Any Pedrolo, celebrat al llarg del 2018 en motiu del Centenari del naixement de l'escriptor, han estat les Jornades Internacionals «Manuel de Pedrolo: una mirada oberta», que van tindre lloc entre el 24 i el 26 d'octubre tant a la UB com a la UdL. El nom d'aquestes jornades ja dona idea dels objectius que perseguïen: reflexionar des de la transversalitat, la interdisciplinarietat i els nous enfocaments sobre la vigència i la importància que té avui l'obra d'aquest autor indispensable en la literatura catalana.

Van ser tres jornades, cadascuna en una seu diferent, estructurades en diversos eixos temàtics com ara la narrativa de gènere, la recepció, la presència al món digital, les edicions juvenils i de lectura fàcil, experiències didàctiques, la llengua de l'autor, els dietaris, l'erotisme, el cinema o l'articulisme.

La I Jornada, el dimecres 24 d'octubre, es va celebrar a la Facultat de Filologia de la UB. Després de la inauguració protocol·lària amb representants de les institucions col·laboradores i del comitè organitzador, va començar amb la conferència d'obertura «Manuel de Pedrolo, un escriptor fora del temps» a càrrec de la professora de la UB i escriptora Anna Maria Villalonga, qui ha estat també la comissària de l'Any Pedrolo. A continuació, ja es va donar pas a les sessions temàtiques, la primera de les quals es va dedicar a la narrativa de gènere. El professor de la Universitat de Salamanca i especialista en novel·la negra Àlex Martín va ser l'encarregat de posar al dia l'aportació de Pedrolo en aquest àmbit amb la ponència «Manuel de Pedrolo, teixit en negre» des d'una lectura de conjunt no només de la seua obra i com es va anar adaptant a les noves tendències sinó també de la seua activitat com a director de «La cua de palla». En segon lloc, el professor de la UAB i especialista en literatura fantàstica Víctor Martínez-Gil va centrar-se en «Manuel de Pedrolo i les formes de la ficció especulativa» a l'hora d'analitzar quins són els recursos i els referents que utilitza l'autor gràcies als quals es pot plantejar què és la literatura, què és la realitat i què és la ficció. Finalment, la investigadora de la UB Elisabet Armengol va analitzar «La narrativa de gènere eròtic en Manuel de Pedrolo: una força alliberadora» per tal d'establir les tres funcions que té l'erotisme en les novel·les pedrolianes (alienadora i del poder repressor, reproductora i destructiva) i arribar a la conclusió que hi ha més interès per la sexualitat com a element decisiu de l'alliberament col·lectiu que per l'erotisme o erotismes.

El segon bloc de ponències va girar entorn de la recepció de Pedrolo tant a l'exterior com als Països Catalans. La professora de literatura anglesa de la UAB i traductora a l'anglès del *Mecanoscrit* Sara Martín va explicar com havia estat el procés de traducció des de diversos angles a «Procés d'internacionalització insuficient: *Mecanoscrit del segon origen* a l'entorn de parla anglesa». Tot seguit, va ser el torn del professor de la Universitat Ca'Foscari de Venècia i catalanòfil Patrio Rigobon, que va dedicar-se a «La història vista per Daniel Bastida. La guerra i la postguerra a la sèrie *Temps obert*» i va destacar que en l'obra de Pedrolo es pot veure una «filosofia de la ruïna». En tercer lloc, el professor de la UV Francesc X. Rosselló va centrar-se en «El teatre de Manuel de Pedrolo a través del seu *Epistolari* (1997)» amb l'objectiu de dilucidar quina era la voluntat de l'autor a l'hora d'arribar als escenaris de Barcelona i de relativitzar la idea d'una primera etapa de tempteigs que, en tot cas, seria una consideració feta *a posteriori*. En darrer terme, l'editor de Comanegra Jordi Puig va analitzar, a «Anys Pedrolo», la qüestió en clau més interna des de l'òptica del sector editorial i el públic lector en català, una de les obsessions de Pedrolo, amb les fortaleses i les febleses d'aquest tipus d'efemèrides.

La tarda es va reprendre amb una taula rodona moderada per Anna M. Moreno-Bedmar al voltant de la presència de Pedrolo al món digital. L'investigador del College Cork Pedro Nilsson-Fernández va presentar els resultats de la seua tesi doctoral a «Vers una representació digital dels espais pedrolians», uns espais prenyats de memòria i que són molt fluids en el sentit que els fets de les novel·les no es focalitzen en un sol lloc. Després, el professor de la UdL Joan Ramon Veny va presentar la incorporació de «Pedrolo al Corpus Literari Digital: objectius i eines per a la recerca» i va avançar algunes de les línies d'investigació que permetrà en l'àmbit de la crítica textual. Finalment, la investigadora de la UB Júlia Ojeda va resseguir l'«Acte de presència: Pedrolo a la xarxa» a partir de l'anàlisi del contingut que havien generat els diferents perfils oficials de l'autor a la xarxa i la interacció que havia tingut així com portals digitals més enciclopèdics com Lletra. Aquesta primera jornada es va cloure amb una conferència de l'escriptor Jordi Coca a propòsit de la «Lectura de *Totes les bèsties de càrrega*».

La II Jornada, el dijous 25 d'octubre, que va tindre lloc a la Facultat d'Educació de la UB, es va focalitzar en el camp de la didàctica des d'una òptica eminentment pràctica i experimental. La conferència d'obertura, intitulada «L'obra pedroliana: la seva contribució pedagògica en el desenvolupament d'un públic lector», va anar a càrrec de l'escriptora Carme Arenas, que va posar de relleu aquesta obstinació de l'autor ponentí no només de crear sinó de fidelitzar un públic lector en català, a la qual cosa, per exemple, va contribuir a bastament una obra com el *Mecanoscrit*. Aquest va ser també el punt de partida de la taula rodona posterior, moderada per Ana Díaz-Plaja, al voltant de les edicions juvenils i de lectura fàcil en la qual, en primer lloc, la professora Carme Ballús va explicar, a «Manuel de Pedrolo i els joves», com es poden explotar didàcticament algunes de les obres a partir de guies didàctiques que ella mateixa ha elaborat. En segon lloc, el professor Anton Carbonell, a «El teatre de Manuel de Pedrolo a l'aula», va dedicar-se a les implicacions pedagògiques que té aquest gènere literari a l'hora d'oferir un desenvolupament integral dels alumnes i com es pot treballar en particular el pedrolià. A continuació, l'escriptor Marcel Fité, a «Memòria i actualitat de *Trajecte final* i *Domicili provisional*», va relatar la seua experiència en l'edició d'aquests dos textos per a un ús escolar dins de la Biblioteca Didàctica de Literatura Catalana de l'editorial Barcanova en un moment en què aquest tipus de llibres eren tan necessaris com pioners. Per acabar, l'experta en Lectura Fàcil Núria Martí, a «La Lectura Fàcil, Pedrolo a l'abast de tothom», va detallar els aspectes tècnics i de contingut que cal tindre en compte en el moment d'adaptar una obra a aquest format, amb exemples concrets de la seua adaptació del *Mecanoscrit*, la qual cosa permet arribar a un públic molt més ampli i universalitzar encara més els nostres autors. La conferència de clausura, finalment, va anar a càrrec del professor, escriptor i cinèfil Jaume Cela, sota el títol «Pedrolo i el món de la imatge». A la tarda, hi va haver presentacions d'experiències didàctiques a Primària, a partir d'un projecte d'aprenentatge dels alumnes del cicle mitjà de l'Escola Sant Lluís Gonçaga de la Garriga; a Secundària, amb els booktrailers fets pels alumnes de l'INS Manuel de Pedrolo de Tàrraga; i a la universitat, amb l'exposició-joc *Des-Cobertes* basat en les cobertes dels llibres de literatura juvenil de Pedrolo ideada pels alumnes de la Menció en Biblioteques Escolars del Grau d'Educació Infantil i Primària de la UB.

La clausura del simposi va tindre lloc a Lleida amb la III Jornada el divendres 26 d'octubre. La conferència inaugural, «Pedrolo i la llengua: una primera aproximació», va anar a càrrec del professor de la URV Jordi Ginebra, qui va concloure que Pedrolo va problematitzar poc amb la qüestió de la llengua, autor a qui cal alliberar d'enfocaments inadequats sempre tenint en compte que el seu llenguatge vol il·luminar la realitat. A continuació, va seguir la ponència de la investigadora de la UdL Alba Pijuan a propòsit de «Manuel de Pedrolo, traductor de teatre», en què va detallar i aprofundir en aquesta faceta pedroliana fins i tot amb material inèdit amb la voluntat de demostrar el caràcter innovador i transgressor de l'escriptor com a traductor de teatre i dramaturg per tal que el públic català pogués veure representacions teatrals de la més estricta contemporaneïtat anglesa i francesa. Igual d'interessants van ser les aportacions de la professora de la UA Anna Esteve i de la investigadora de la UdG Anna Perera Roura. Sota el títol «“Encara que sigui un diari com aquest...” Aproximació als dietaris de Manuel de Pedrolo», Esteve va analitzar l'aportació qualitativa que tenen en termes literaris i va explicar la gran diferència que els dona singularitat: l'actitud de no amagar-se, és a dir, d'opinar amb noms i cognoms sobre persones o fets del moment, que encaixa molt bé amb la seua imatge pública. Per la seua banda, Perera, a «“Dos amants es fan còmplices d'un sol goig.” Erotisme i feminitat a *Eròtica XX* de Manuel de Pedrolo», va fer una lectura de conjunt d'aquest poemari i va destacar quin paper hi juguen la sexualitat i la dona, per concloure que l'erotisme de l'autor l'acosta a la creació artística, i que el contingut va més enllà del sexe pel sexe.

L'última sessió, celebrada a la tarda a l'Aula Magna de l'Institut d'Estudis Ilerdencs, va anar dedicada al cinema i a l'opinió periodística. La primera de les taules va comptar amb dues ponèn-

cies. La del professor d'Història del cinema de la UdL Sandro Machetti, «Vint mil planes en cerca d'adaptador: les dissorts de Pedrolo i la creació audiovisual», va centrar-se a fer un repàs de la sort que han tingut les diverses adaptacions cinematogràfiques i televisives que s'han fet de diferents obres de Pedrolo per arribar a la gran pregunta final: què li passa a la indústria amb un cabal narratiu com Pedrolo?, i a una possible resposta: potser és que una obra com aquesta requereix una adaptació més d'autor, fins i tot feta per una dona. El va seguir el director adjunt de la Filmoteca de Catalunya Octavi Martí Coll amb «Un espectador normal. Els comentaris cinematogràfics de Manuel de Pedrolo», en què va palesar l'afició que tenia l'escriptor pel cinema a través de les opinions que va deixar escrites als seus dietaris sobre els films que anava a veure, un espectador que no podem qualificar d'exigent sinó d'intel·ligent i incòmode. Finalment, la segona taula la van protagonitzar el periodista Antonio Baños i el professor de la URL Francesc-Marc Álvaro. A «Pedrolo a la premsa: la incomoditat permanent», Baños va destacar la anormalitat que suposa la dificultat per accedir avui dia als textos de l'autor, un fet que va qualificar d'esquarterament, al mateix temps que va mostrar la seua preocupació pel fet que Pedrolo se'ns mostri com un periodista intemporal. I a «Pedrolo, columnista de combat», Álvaro va donar una visió històrica més panoràmica per entendre on cal ubicar tant els articles pedrolians, en la tradició que s'estronca el 1939 i que s'ha de connectar amb la del periodisme europeu, com la figura de l'autor com a articulista polític (com s'autoanomena) d'una mirada molt materialista i seca a la vegada, que forma part de la minoria que impugna ben aviat la Transició.

L'últim acte d'aquestes Jornades Internacionals Manuel de Pedrolo va tindre lloc a les nou del vespre al Teatre de l'Escorxador de Lleida, on es va representar, en forma de lectura dramatitzada, l'obra teatral *Avui parlo de mi*. Interpretada per Edu Gibert i dirigida per Pere Anglas, està escrita per Jordi Malé a partir dels dietaris de l'autor de l'Aranyó. En acabar, hi va haver un breu col·loqui de tots tres amb el públic.

Malgrat tota la feina que encara queda per fer, no es pot ignorar que activitats i reunions científiques com aquesta han de servir per posar Manuel de Pedrolo al lloc que li pertoca en la nostra literatura a banda de qualsevol efemèride. Però el que van demostrar, sobretot, és que cada dia hi ha més estudiosos i especialistes que s'interessen per la seua obra i per la seua figura des d'angles molt diversos, amb lectures interdisciplinàries, cosa que no només en demostra la vigència sinó que els estudis pedrolians es troben en plena forma.

Andratx BADIA ESCOLÀ
Universitat de Lleida

Jornada «La narrativa catalana al segle XXI, balanç crític» (Institut d'Estudis Catalans, 26 d'octubre de 2018). — El 26 d'octubre de 2018 es va celebrar a l'Institut d'Estudis Catalans la Jornada «La narrativa catalana al segle XXI, balanç crític», organitzada per la Societat Catalana de Llengua i Literatura i coordinada per qui signen aquestes línies. La Jornada formava part del cicle «Balanç crític de la literatura catalana actual», coordinat per Francesc Foguet, i del qual ja s'havia realitzat la sessió dedicada a la poesia (2016) i hi ha previstes les que han de tractar del teatre (2020) i de l'assaig (2022). La intenció de la Jornada era la de contribuir al debat sobre la narrativa actual, des d'un punt de vista crític, i, per tant, oferir al públic interessat un espai de reflexió i de debat amb la participació d'escriptors, crítics, editors i investigadors; uns actors que participen de la maquinària subjacent a la narrativa del nostre temps.

La ponència inicial, «Hi ha narrativa més enllà de la postmodernitat?», va anar a càrrec de Francesco Ardolino. L'estudiós partí dels problemes que suposa, des de la crítica actual, el mateix exercici de la crítica, i indagà en les possibilitats d'estudi i de canonització del sistema narratiu